

De vreemde gasten

D. A. CRAMER - SCHAAP

De geschiedenis die ik jullie nu ga vertellen is waar gebeurd. Ik heb hem uit de mond van Hannelore zelf gehoord, en er voor jullie een verhaaltje van gemaakt. Hier is het dan.

„Het is net of, sinds Moeder weg is, de prettige dingen zo prettig niet meer zijn,” dacht Hannelore.

Daar had je bijvoorbeeld het mooie cijfer voor rekenen van vanmorgen. Alle sommetjes goed! Prettig was het natuurlijk. Maar anders zou ze om twaalf uur hard naar huis zijn gelopen om het Moeder te vertellen. Maar je liep toch niet hard om het Else in het oor te fluisteren? Else zou zeggen: „Leuk, hoor!” en doorgaan met in de soep te roeren. Maar Moeder zou de soep de soep laten, en haar op schoot nemen, enkel en alleen omdat zij net zo blij was als Hannelore zelf! Nu Moeder in het sanatorium lag, deed Else de huishouding.

Zij deed het zo goed zij kon. Maar Moeder miste je altijd, in alles.

En hoe moest het morgen met het Kerstfeest gaan?

Er zou wel een kerstboom zijn, net als andere jaren.

Vlak voor Moeder wegging had zij de dozen met de zilveren ballen nog van zolder gehaald. „Denk erom, dat je voorzichtig bent met de piek,” had zij tegen Else gezegd.

Maar de boom stond er nog niet eens, terwijl het morgen toch al Kerstavond was. Och, zonder Moeder zouden de ballen vast zo mooi niet schitteren. De kerstkoekjes zouden vast zo lekker niet smaken, en de cadeautjes . . . daar durfde ze niet eens aan te denken.

Hannelore zuchtte. Een diepe zucht, die meester naar haar deed kijken.

„Moet je onder het vertellen van het Kerstverhaal zuchten?” zeiden zijn ogen. Ze kreeg een kleur. Ze wilde niet meer afdwalen.

Meester kon prachtig vertellen. Hannelore was er meteen weer helemaal in. Hij beschreef hoe Jozef en Maria van de ene herberg naar de andere liepen. Overal werden ze weggestuurd. „Geen plaats,” heette het hier, en „helemaal vol” daar. De waard van „Het witte lam” stuurde ze door naar „Op Hoop van Zegen” en de waard van „Op Hoop van Zegen” sloeg de deur voor hun neus dicht.

Hannelore zag het voor zich.

Die arme mensen! dacht ze. Als ze bij ons geklopt hadden, zou Moeder ze hebben binnen gelaten. Vást!

Weer dwaalden haar gedachten af naar Moeder. Vader was niet uit de oorlog teruggekomen, daarom had Moeder alles alleen moeten doen en was zij zo moe geworden. „Rust!” had dokter gezegd. Ja, en toen was ze weggegaan en hadden ze de kinderen verdeeld. De boer van de „Zonnehoeve” had Ewald genomen, die was al veertien en kon aardig meehelpen. Inge en Christl waren bij Oom en Tante in de stad. Omdat Oma ziek was, konden Else en Frans daar niet zijn, maar Opa kwam elke dag kijken hoe het ging en of Else wel goed voor haar en haar kleinste broertje zorgde.

Daar begon de schoolbel te luiden, net op het ogenblik dat het Kindje in de kribbe lag. Nog even vertelde meester door. De herders en de Koningen hoorden er toch ook nog bij! Anders was 't het Kerstverhaal niet.

Daarna ging meester bij de deur staan. In een lange rij gingen de kinderen langs hem. Hij gaf elk kind een hand. „Een gelukkige Kerstmis,” wenste hij hun toe. Haar kneep hij in de wang en zei: „Niet te veel piekeren, hoor! En thuis maar alles net zo doen als Moeder het zou willen!”

Langzaam liep Hannelore naar huis. Hun boerderijtje lag wel een half uur lopen buiten het dorp.

De wind was koud. De plassen waren bevroren en ijspegels hingen aan de leuning van de brug over de beek.

Ze brak er een af en zoog er op. Maar hij smaakte lang zo lekker niet als het ijsje waarop Oom Jacob hen 's zomers wel tracteerde als hij op bezoek kwam. Ze ging het tuinhok door en liep over het hardbevroren paadje.

Als Moeder nu toch eens onverwachts thuis gekomen was, dacht ze. Het kon toch! Morgen was het Kerstavond. Wat zou dat een Kerstverrassing zijn! Dan hoefde ze verder helemaal niets meer te krijgen: geen boom en geen lekkers en geen geschenken!

Opeens begon ze vlugger te lopen. Haar hart bonsde toen ze even wachtte voor zij de klink oplichtte.

Haastig keek ze de keuken rond. Nee hoor, Moeders stoel was leeg. Ook Els en Fransje waren nergens te bekennen. Het water in de ketel op het fornuis stond over te koken. En wat een nare lucht rook ze! O natuurlijk! De aardappels stonden aan te branden! Ze trok haastig de pan naar zich toe en zette hem in de gootsteen.

Waar was Else nu toch? Het leek wel of zij haastig weggelopen was en alles zo maar had laten liggen.

„Else! Frans!” riep ze. Maar geen antwoord!

Besluiteloos stond ze in de pan te kijken. Moest daar nu water op?

Daar ging de deur open, het was Els. Ze had een hoogrode kleur, net of ze hard gelopen had. Ze rook niet eens de aangebrande lucht.

„Je raadt nooit wie er in het bakhuis zijn!” zei ze.

„Frans en Moeder?”

Els schudde haar hoofd. „Wel nee, meid. Moeder is toch immers in het sanatorium. Daar kom je zo maar niet uit. En Opa heeft Frans meegenomen. Die mag daar met Kerstmis blijven.”

Net toen ze weg waren werd er op de deur geklopt. Ik had hem op slot gedaan. „Dat moet je altijd maar doen als je alleen bent,” heeft Opa gezegd. Toen ik open deed, zag ik een man en een vrouw staan. Ze zeiden dat ze vluchtelingen uit de Oostzone * waren.

„Mogen we niet even rusten?” vroegen ze, „we zijn zo moe.”

„Heb je ze toen binnengelaten?”

„Dat durfde ik niet. Maar ik heb ze naar het bakhuis gebracht. Daar zitten ze nu. De vrouw heeft haar schoenen uitgetrokken. Haar voeten waren helemaal kapot. Nu weet ik niet wat ik doen moet.”

Hannelore dacht na. „In het bakhuis is het koud,” zei ze.

Opeens moest zij aan meesters verhaal denken. Net zo hadden ook Jozef en Maria voor de deuren gestaan. Eindelijk waren ze in een stal terecht gekomen waar het ook koud was. Zo mochten zij niet doen. Moeder zou die mensen toch zeker ook in de warme kamer gelaten hebben.

„Je moet ze hier halen,” zei ze beslist.

* Het door de Russen bezette deel van Duitsland.

Onzeker keek Else haar aan. „Dat zal Opa nooit goed vinden,” zei ze.
„Maar Moeder well! Morgen is het toch immers Kerstavond! Wou jij ze in de kou laten, zoals Jozef en Maria? We moeten ook eten voor ze koken. Ze hebben natuurlijk honger.”
„Geloof je?” zei Else. Ze was al half gewonnen. Dat koude bakhuis had zij toch ook akelig gevonden.
„Haal jij ze maar,” besloot ze. „Maar waarom staan de aardappels in de gootsteen? Heb jij dat gedaan?”
Maar Hannelore hoorde het niet eens. Ze was de deur al uit. In het bakhuis zag ze een man en een vrouw naast de koude oven zitten. De vrouw droeg een zwarte hoofddoek, zoals de meeste vluchtelingen. Zij had grijs haar en een vriendelijk gezicht. De man was groot. Een koffertje stond naast hem. Ze was toch wel wat verlegen.
„Gaat U maar met me mee,” zei ze.
De mensen keken helemaal niet verbaasd. De man nam het koffertje op. De vrouw strompelde een beetje. Dat kwam zeker van de kapotte voeten.

In de keuken zat Else aardappelen te schillen.

„Gelukkig maar,” dacht Hannelore.

Er stonden vier borden op tafel. In de koekepan siste boter en het was er lekker warm.

„Dat is lang geleden dat ik aan een tafel gegeten heb,” zei de vrouw.

De man knikte.

Wat was het nu opeens gezellig in de keuken. Zo gezellig was het na Moeders vertrek nog niet geweest.

Else had het druk. Die liep maar heen en weer. Toen eindelijk het eten klaar was, kreeg ze pas rust.

Uit zichzelf vertelde Hannelore van Moeders ziekte, van de andere kinderen en dat Frans al zo'n grote jongen werd en nu bij Opa in het dorp logeerde.

De vrouw hielp mee afwassen, terwijl de man zat te dommelen in zijn stoel. Het was of zij elkaar al jaren kenden.

Toen alles netjes opgeruimd was, zaten ze gezellig met elkaar om de tafel.

Buiten was het zacht beginnen te sneeuwen. Hannelore keek er naar. Ook de vrouw had het gezien.

„Het is tijd dat we weer opstappen,” zei ze met een zucht. „Ik zal nooit vergeten hoe we hier samen gegeten hebben. We wensen je een gezegende Kerstmis en dat je Moeder weer gauw thuis mag komen.”

„Ja,” knikte de man. Hij stond op om zijn koffertje te halen dat naast het fornuis stond. Else keek Hannelore aan en Hannelore Else.

Zij dachten hetzelfde.

„Het sneeuwt,” zei Hannelore.

„Als jullie misschien hier willen blijven,” zei Else.

De vrouw, die juist haar oude versleten mantel van de haak genomen had, liet hem zinken.

„Als je Opa dat maar goed vindt,” zei ze.

„Vast,” zei Hannelore, hoewel ze daar helemaal zo zeker niet van was.

„Maar hebben jullie wel plaats?”

„In Moeders bed,” zei Else „dan kan Uw man in Moeders kamer op de bank slapen.”

„In een bed slapen!” zei de vrouw. „In een heus bed!”

Er stonden tranen in haar ogen.

„Mogen we dit wel aannemen?” vroeg de man. Maar Else was al weg, lakens en slopen halen.

Met zijn vieren gingen ze in optocht naar Moeders slaapkamer.

Toen Else de deur open deed, bleven ze op de drempel staan kijken.

Het was een mooie kamer. Het rook er een beetje muf, omdat hij in lang niet gelucht was.

Over het bed lag een hagelwitte kanten spreid en er stond een kachel.

„Die zullen we aanmaken,” zei Else.

„Dat zou Moeder ook gedaan hebben,” zei Hannelore.

Nu kregen ze het weer erg druk. Maar deze drukte was even prettig als het inpakken van Kerstpakjes.

„Ik zou meteen wel naar bed willen gaan,” zei de vrouw, toen de bedden opgemaakt waren.

„Zonder eten?” vroeg Else.

„Het is pas vijf uur,” zei Hannelore.

Ze aten samen nog brood en Else zette koffie. Dat gebeurde anders alleen op zondag. Om zeven uur waren de gasten niet meer te houden. Ze wilden naar bed. Ook Else en Hannelore gingen die avond vroeg slapen. Ze voelden zich blij en tevreden. „Maar laten we er Opa toch maar niet over spreken,” zei Else. „Grootvader denkt over

de dingen nu eenmaal anders dan Moeder.”

Alles zou ook in vrede zijn verlopen, als de knecht van de bosboer er niet geweest was! Die kwam de volgende morgen al om half acht binnen stappen om aan die arme verlaten kinderen een kerstboom te brengen, met de complimenten van de boer.

Daar zag hij twee wildvreemde mensen met de kinderen aan tafel zitten. De boom had hij in de schuur gelegd en Hannelore ging met hem mee om hem te zien.

„Wie waren dat?” vroeg hij.

„Vluchtelingen, die vannacht bij ons hebben geslapen,” zei ze.

„Zo,” zei de knecht. Het klonk niet aanmoedigend.

„Had ik het maar niet gezegd,” dacht Hannelore. Maar ja, nu was het te laat.

De knecht verdween haastig, maar niet naar de bosboer ging hij. Regelrecht naar het dorp liep hij, om Opa te waarschuwen.

Opa schrok vreselijk. Hij liet zijn koffie staan, greep zijn stok en ging terstond op stap. Bij het tuinhek zag hij dat de knecht waarheid had gesproken. Twee vreemde mensen stonden bij de deur afscheid te nemen.

Woedend, zonder groeten, stapte Grootvader langs de vreemden heen naar binnen. Daar barstte de bom!

„Zijn jullie misschien niet wijs!” raasde hij, „om 's nachts vreemde mensen in huis te halen! Het is een wonder dat jullie nog leven en er niets is gestolen. Ofschoon, dat moet nog blijken!” Maar toen hij hoorde dat ze in Moeders bed hadden geslapen, was het helemaal mis! Dat bed zou nu wel krioelen van de vlooiën! Ze konden de kamer dadelijk helemaal schoon maken! Met lysol! Vreemde landlopers in Moeders bed! Dat ze nog te klein waren om alleen te wonen, was nu toch wel zonneklaar gebleken!

Else huilde! Hannelore huilde! Ze dachten heus dat ze verkeerd hadden gedaan. Zelfs aan de vlooiën gingen ze geloven!

Maar vreemd: ze ving er geen! Geen enkele!

En dat was toch wel even een kleine triomf!

Maar intussen doorkruiste de knecht van de bosboer het dorp. En aan ieder die het horen wilde vertelde hij dat de meisjes Schmuck bedelaars in huis hadden gehaald. Al gauw deed het praatje de ronde dat alles gestolen was, terwijl ze zelf maar ternauwernood aan de dood waren ontsnapt.

Dit praatje hoorden natuurlijk ook meester en dominee.

Dominee stapte terstond in zijn volkswagentje en meester besteeg zijn fiets,

En zo gebeurde het, dat ze tegelijk voor de boerderij van Schmuck stonden!

Samen gingen ze naar binnen.

In de kamer zagen ze tenminste niets verdachts. Alleen roken ze een erge lysollucht.

Toen ze verder op onderzoek gingen, vonden ze Else en Hannelore in Moeders kamer aan de schoonmaak! Terwijl Grootvader toezicht hield.

Ze boenden en ze poetsten en ze hadden rood-behuilde gezichten.

„Wat gebeurt er hier?” vroeg de dominee.

„Ben je aan de grote schoonmaak?” riep meester.

Het was Grootvader, die het antwoord gaf. Alles somde hij op: de smerige bedelaars, de vlooiën, het gevaar waar ze aan ontsnapt waren!

„Ho! ho!” zei dominee, „smerige bedelaars! Dat kunnen toch die keurige oude mensen die we onderweg tegen kwamen niet zijn?”

Grootvader mompelde iets onverstaanbaars.

Toen bemoeide meester zich er mee.

„Waarom hebben jullie ze binnen gelaten?” vroeg hij.

„Omdat we niet wilden zijn als die lelijke waard van „Op Hoop van Zegen”, zei Hannelore. „En omdat U zei dat we alles maar net zo moesten doen als Moeder het zou willen. Moeder zou ze toch nooit in het koude bakhuis gelaten hebben!”

„En die had ze ook eten gegeven,” merkte Else op, die weer moed kreeg.

„Ze waren helemaal niet vies!” riep Hannelore. „Als ze vlooiën gehad hadden, hadden wij ze toch moeten vinden!”

„Jullie bent beste kinderen!” zei meester, en dat zei hij niet als een grapje, maar in ernst!

Toen deed dominee een stap naar voren en zei: „En ik ben blij dat jullie zo gedaan hebt! Je hebt voor Jezus zelf de deur open gedaan! Want, Schmuck, staat er niet in de bijbel: „wat gij de minste van Mijn broederen gedaan hebt, dat hebt gij Mij gedaan?” Kijk eens aan! Nu werden ze zelfs nog geprezen!

Ze werden helemaal blij van binnen en keken naar Grootvader, wat die wel zeggen zou. Maar Grootvader zei helemaal niets. Hij draaide zich om en ging de kamer uit. Hij moest het zeker eerst in zijn eentje verwerken.

„Berg die lysol maar op,” zei meester, „gooi die lakens in de was en zet de boel weer netjes op z'n plaats. Je had het natuurlijk niet op je eigen houtje moeten doen, daarin geef ik Opa gelijk. Maar dat zal wel niet meer voorkomen. En als je klaar bent, kom dan bij ons vanavond, ik kan jullie onmogelijk op Kerstavond hier alleen laten koekeloeren!”

„En morgen komen jullie de hele dag bij ons,” zei de dominee. „Om wat je gedaan hebt ben ik jullie dankbaar. En met Grootvader maak ik het wel weer in orde. Daar hoeft je je geen zorgen over te maken.”

Zo hadden Hannelore en Else heerlijke Kerstdagen.

Omdat ik je gezegd heb, dat dit verhaal echt gebeurd is, kan ik je ook nog het slot vertellen. Moeder is weer gezond thuis gekomen en elk jaar met Kerstmis krijgen Else en Hannelore een mooie Kerstkaart van de vluchtelingen.

„Uit dankbaarheid!” staat er op.

En verleden jaar schreven zij, dat ze eindelijk een eigen huisje en een eigen bed hadden. Maar dat zij nooit meer zó heerlijk geslapen hadden als die ene nacht in het bed van Moeder Schmuck!